

Βιογραφικά και περιλήψεις

Η Μαρία Γιούνη είναι καθηγήτρια Ιστορίας του Δικαίου στη Νομική Σχολή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Τα ειδικότερα ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι η ιστορία του δικαίου και των πολιτικών θεσμών στην Ελλάδα και τη Ρώμη από την εμφάνιση του γραπτού νόμου μέχρι τον Ιουστινιανό, η εξέλιξη της νομοθεσίας στις πόλεις της αρχαϊκής και κλασικής Κρήτης, η αλληλεπίδραση των ελληνικών δικαίων με το ρωμαϊκό, ιδίως στη ρωμαϊκή επαρχία της Μακεδονίας, και η σύνδεση του αρχαίου δράματος με το δίκαιο και την πολιτική της κλασικής Αθήνας.

«Οι 'Κώδικες της Γόρτυνας' και οι απαρχές του θετού Δικαίου στην Ευρώπη» Σύνοψη

Από την αποκάλυψή της, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η δωδεκάδελη επιγραφή της Γόρτυνας δικαίως χαρακτηρίστηκε ως η κορωνίδα των αρχαιοελληνικών νομικών επιγραφών, χάρη στην έκταση και το περιεχόμενό της. Από την ίδια πόλη προέρχεται πλήθος επιγραφικών νομοθετικών κειμένων, τα αρχαιότερα των οποίων χρονολογούνται τον 7^ο αιώνα π.Χ., ενώ και από αρκετές άλλες πόλεις της πρώιμης Κρήτης σώζονται επιγραφές που μαρτυρούν την καταγραφή και τη δημοσίευση των νόμων. Τα συγκεκριμένα πεδία του δημόσιου και ιδιωτικού βίου που επιλέγουν οι πόλεις να ρυθμίσουν νομοθετικά σε κάθε περίοδο αντικατοπτρίζουν τις εκάστοτε σημαντικότερες κανονιστικές αναγκαιότητες. Παράλληλα, το περιεχόμενο των ρυθμίσεων αποτυπώνει τις κυριότερες αρχές και αξίες της κοινωνίας και τις κρατούσες αντιλήψεις για ζητήματα όπως η απονομή της δικαιοσύνης, οι σχέσεις μεταξύ ελεύθερων και ανελεύθερων προσώπων, η περιουσία και η κληρονομιά, ο οικονομικός και κοινωνικός ρόλος των γυναικών.

Ο **Άγγελος Χανιώτης** κατέχει από το 2010 την έδρα Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικών Σπουδών στο Institute for Advanced Study στο Πρίνστον. Ειδικεύεται στην επιγραφική και την ιστορία του Ελληνισμού από τον Αλέξανδρο ως την ύστερη Αρχαιότητα και στην ιστορία της Κρήτης. Είναι εκδότης του Supplementum Epigraphicum Graecum και από το 2021 συνδιευθύνει την ανασκαφή της Λύκτου στην Κρήτη.

«Το ιστορικό υπόβαθρο των νόμων της Γόρτυνας» Σύνοψη

Σε διάστημα δύο περίπου αιώνων οι κρητικές πόλεις παρήγαγαν μεγαλύτερο αριθμό νομικών επιγραφών από οποιαδήποτε άλλη περιοχή. Ξεχωρίζει η Γόρτυνα λόγω του εκτενέστερου νομικού κειμένου. Κοινό στοιχείο των νομικών ρυθμίσεων είναι η

θεματολογία τους: η προσπάθεια των κρητικών πόλεων να δημιουργήσουν σαφείς κανόνες για την επίλυση διαφορών και τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ των πολιτών και ατόμων διαφορετικής νομικής θέσης. Οι λόγοι για αυτή τη νομική παραγωγή θα πρέπει να αναζητηθούν σε δύο αντίρροπες τάσεις: την πίεση για κοινωνικές αλλαγές, ως φυσική συνέχεια της καλλιτεχνικής και οικονομικής ανάπτυξης της Κρήτης στην αρχαϊκή εποχή, και την εξίσου ισχυρή πίεση για παγιοποίηση του υπάρχοντος κοινωνικού συστήματος και του καθεστώτος ιδιοκτησίας γης. Κοινές ρυθμίσεις και κοινή νομική ορολογία σε διάφορες πόλεις υποδηλώνουν συντονισμένες προσπάθειες για την προστασία ενός συντηρητικού, αριστοκρατικού καθεστώτος. Αποτέλεσμά τους ήταν η φήμη της Κρήτης ως χώρου ευνομίας, αλλά και το σταμάτημα της πολιτειακής εξέλιξης που ακολούθησαν άλλες ελληνικές περιοχές, με τη μετάβαση από την τυραννίδα σε διάφορες μορφές δημοκρατίας.